

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XV. évfolyam, 9. szám, 2012

Megjelenik kéthetente
2012. május 23.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Tikász Ildikó Edit
tikasz.ildiko.edit@aki.gov.hu
Keresztessyné Mohr Katalin
keresztessyne.mohr.katalin@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	7
Nemzetközi piaci információk.....	11
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	12
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése.....	14
BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....	19
Agrárpolitikai Hírek.....	21

ÖSSZEFOGLALÓ

Az *USDA* elemzői szerint a világ búzatermése a 2012/2013. szezonban 677,6 millió tonna lehet, ami 17,1 millió tonnával maradhat el az elmúlt évi kibocsátástól.

A 2012/2013. gazdasági évi kukoricatermésre vonatkozóan igen eltérő előrejelzések jelentek meg május elején: az *Informa Economics* 932,1 millió tonnára, míg az *USDA* előrejelzésében 946 millió tonnára becsüli a termést.

A megyei Kormányhivatalok Földművelésügyi Igazgatóságainak jelentése szerint május 14-ig 1 258 193 hektáron (a tervezett vetésterület 100 százalékán) végeztek a kukorica vetésével.

A világ legnagyobb árutőzsdéje, a chicagói *CME Group* 2012. június 6-ától kezdődően fekete-tengeri paritásra szóló határidős búzkontraktus elindítását tervezi.

Az *USDA* májusi előrejelzésében a napraforgómag globális termőterületét 26,2 millió hektárra, a repcemagét pedig 33,2 millió hektárra becsülte a 2012/2013. gazdasági évre.

A szójabab globális termését 274,3 millió tonnára tervezik a 2012/2013. évi szezonra.

A megyei Kormányhivatalok Földművelésügyi Igazgatóságainak május 14-i jelentése szerint Magyarországon végeztek a napraforgó vetésével, így a betakarítható terület nagysága 612 ezer hektár körül valószínűsíthető.

A világpiacokat az elmúlt hetekben a görög- és franciaországi választások, valamint az eurózóna válsága miatti aggodalom jellemezte, ami a befektetőket a készletek kiárusítására ösztönözte.

Az EU biodízel-termelése várhatóan csökken 2012-ben. Az európainál olcsóbb, nagy mennyiségű import termék és a gyenge kereslet nyomást gyakorolt a biodízel árára, amely ez év első négy hónapjában 3 százalékkal csökkent.

GABONAPIACI JELENTÉS

Az USA mezőgazdasági minisztériuma (*USDA*) legfrissebb, májusi kiadványában közzétette a 2012/2013. gazdasági évi termésre vonatkozó várakozásait. A búza globális termése 677,6 millió tonna lehet, ami 17,1 millió tonnával maradhat el az elmúlt évi kibocsátástól. Alacsonyabb búzatermést valószínűsítene a fekete-tengeri régióban, az Európai Unióban és Ausztráliában, míg Indiában, Kínában, az USA-ban és Kanadában növekedésre számítanak.

A globális felhasználás – közel 8 millió tonnás csökkenéssel – 686 millió tonna lehet, de a zárókészletek 9 millió tonnával mégis tovább apadhatnak 188 millió tonnára. Az elemzők a takarmánybúza iránti globális kereslet 13,9 millió tonnás visszaesését jelzik a 2012/2013. évi szezonnra, a takarmánybúza kibocsátás csökkenése, valamint a rekord közeli kukoricatermés miatt. A búza nemzetközi kereskedelme alulmúlhatja az előző gazdasági évit, az import 6,1 millió tonnával 135,3 millió tonnára redukálódhat. Az export csökkenésére számítanak a FÁK országokban (-6 millió tonna), Argentínában (-3,3 millió tonna), az EU-ban (-2 millió tonna), Ausztráliában (-1,5 millió tonna) és Brazíliában (-1,5 millió tonna), míg növekedést remélnek Kanadában (+1,2 millió tonna).

A fekete-tengeri régió országai közül Kazahsztánban a tavalyi évihez képest 34 százalékkal kevesebb, azaz 15 millió tonna búzát takaríthatnak be, míg Ukrajnában 9 millió tonnával alacsonyabb, vagyis 13 millió tonna termést valószínűsítenek. Az *UkrAgroConsult* szakértői Oroszország búzatermését a júliusban kezdődő gazdasági évre 55,5 millió tonnára becsülték, ami 700 ezer tonnával kevesebb, mint a megelőző évben. A *SovEcon* előrejelzése szerint Oroszország exportja a következő szezonnban 28 százalékkal 20 millió tonnára csökkenhet, egyrészt a kialakuló készlethiány, másrészt a kedvezőtlen időjárás miatt.

Az *USDA* elemzői szerint az Európai Unió búzakibocsátása a 2012/2013. évi szezonnban 5,4 millió tonnával 132 millió tonnára csökkenhet. Az előző évihez képest 1,7 millió tonna terméskiesést jeleznek Romániában, 1,4 millió tonna csökkenést Spanyolországban, míg Magyarországon, Dániában és Bulgáriában 600 ezer tonnával kevesebb búzával kalkulálnak.

Az *USDA* az előző évinél 6,7 millió tonnával több búza betakarításával számol az Egyesült Államokban, vagyis 61,1 millió tonna termés kerülhet a raktárakba. Az őszi búza állapotminősítése alapján 2012. május 13-

án az állomány 60 százaléka kapott jó vagy kiváló minősítést, szemben az egy esztendővel ezelőtti 32 százalékkal.

A 2012/2013. gazdasági évi kukoricatermésre vonatkozóan igen eltérő előrejelzések jelentek meg május elején: az *Informa Economics* a korábbihoz képest 13,5 millióval 932,1 millió tonnára emelte a globális kibocsátást, míg az *USDA* előrejelzésében 946 millió tonnára becsüli a termést. Legjelentősebb különbség USA (9 millió tonna), Ukrajna (2,5 millió tonna), Brazília (8 millió tonna) termésbecslésében mutatkozik. Az *USDA* elemzői szerint a kukorica felhasználása 54 millió tonnával 921 millió tonnára növekedhet, a zárókészlet 24 millió tonnával 152 millió tonnára bővíthet, ami a 2000/2001. évi szezonn óta a legmagasabb lehet. A kukorica nemzetközi kereskedelme is várhatóan élénkülni fog, a piacra jutó mennyiség elérheti a 101 millió tonnát.

Az USA-ban az elmúlt évihez képest, az idén 2 millió hektárral nagyobb területen, 36 millió hektáron rekord mennyiségű, 376 millió tonna kukorica kerülhet raktárakba, ami 62 millió tonnával több, mint egy évvel korábban. Az *USDA* május 13-i jelentése szerint a tervezett kukoricaterület 87 százalékan végeztek a vetési munkálatokkal (egy héttel korábban 71 százalékan, míg egy évvel ezelőtt ugyanekkor 71 százalékan).

A Kínai Nemzeti Gabona- és Olajnövény Információs Központ (*CNGOIC*) előrejelzése alapján Kínában, a világ második legnagyobb kukoricát felhasználó országában, az idén közel 1 millió hektárral több területet vethetnek be, összesen 34,3 millió hektárt. A kibocsátás 3 százalékkal 197,5 millió tonnára növekedhet.

Az erős kereslet és az őszi növények pusztulása miatt a kukorica vetése az EU-ban 4 százalékkal nagyobb területen, vagyis 9,1 millió hektáron várható. A tavalyinál alacsonyabb hozamokat feltételezve, a kukorica termését az *USDA* legfrissebb jelentése 63,1 millió tonnára jelzi, míg az *Informa Economics* 65,9 millió tonnával számol.

Magyarországon a *megyei Kormányhivatalok Földművelésügyi Igazgatóságainak* adatai szerint május 14-ig 1 258 193 hektáron (a tervezett vetésterület 100 százalékan) végeztek a kukorica, 79 610 hektáron (97 százalékan) a silókukorica vetésével. Egy esztendővel ezelőtt a kukorica vetése 87 százalékon (1 091 642 hektár), a silókukorica vetése 82 százalékon (70 020 hektár) állt. Hibrid kukorica-vetőmagot az idén a felmérések szerint

összesen 24 342 hektáron terveztek előállítani, ebből május 14-ig 23 345 hektáron (96 százalék) fejeződtek be a vetési munkák.

Az elmúlt hetekben a görög- és franciaországi választások, valamint az eurózóna válsága miatti aggodalom a befektetőket láthatóan a készletek kiárusítására ösztönözte a világpiacon. A chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) a búza front havi jegyzése 2012. május 1-9 között 233 USD/tonnáról 217 USD/tonnára esett, míg a kukorica jegyzése a hónap elején 260 USD/tonna közelében volt, majd közepére 235 USD/tonnára csökkent. Az elhúzódó szárazságról szóló legfrissebb hírek megállították a két termény jegyzésének zuhanását, a búza ára május 21-ig folyamatosan 259 USD/tonnára emelkedett, míg a kukoricáét május 18-án 250 USD/tonnán zárták.

A párizsi árutőzsdén (MATIF) a búzaáraknál a hónap kezdetétől oldalazó mozgást lehetett megfigyelni, majd

a front havi jegyzés 217 euró/tonnáról május 9-én 229 euróra ugrott, viszont május közepére egészen 198 euró/tonnára esett. Fordulatot véve a búza jegyzése május 21-én már 213 euró/tonnára emelkedett. A kukorica legközelebbi szállításra vonatkozó ára a jelzett időben kisebb megingással 215 euró/tonna árról május 14-én 210 euró/tonnára mérséklődött, és ezen a szinten stabilizálódni is látszik.

A Budapesti Értéktőzsdén (BÉT) május 1-jétől már csak az újtermésű búzával lehet kereskedni, ennek ára gyakorlatilag változatlan, legkorábbi lejáratra (augusztus) szóló jegyzése 52 ezer Ft/tonna. A takarmánykukorica ára minimális, lefelé irányuló mozgást könnyvelhett el, front havi jegyzése 54,2 ezer Ft/tonna volt a hónap közepén.

A világ legnagyobb árutőzsdéje, a chicagói CME Group 2012. június 6-ától kezdődően fekete-tengeri paritásra szóló határidős búzakontraktus elindítását tervezi a következő specifikációkkal:

Szimbólum: BSW	Hektolitertömeg: min. 77 kg/hl
Kontraktus: 136 tonna (kb. 5000 bushel)	Nedvesség: max. 14%
Jegyzés: USD/tonna, illetve cent/tonna	Szennyeződések: max. 8%
Lépésköz: 0,1 USD/tonna (13,6 USD/kontraktus)	Nyersfehérje: min. 11,5%
Termineket: július (N), szeptember (U), december (Z), március (H) és május (K)	Nedves siker: min. 22%
Utolsó kereskedési nap: a lejáratú hónapot megelőző utolsó tőzsdenap	Esésszám: min. 230
Teljesítés helyei: Románia: Constanta kikötője; Oroszország: Novorosszijszk, Tuapsze és Taman kikötője; Ukrajna: Iljicsovszk, Odessza, Szevasztopol, Juzsnij és Nyikolajev kikötője	Idegen anyag: max. 2%
	Rovarkártétel: max. 2%

Agrárpolitikai Hírek

- A 2013. június 1-jétől hatályos új Büntető Törvénykönyv szerint akár öt év börtönbüntetésre is ítéltethők azok a vevők és eladók, üggyédek és közjegyzők, akik

közreműködtek külföldi állampolgárok illegális földtulajdonszerzésében Magyarországon.

- Július elsejétől a gabonafélék, az olajos magvak és a fehérjenövények értékesítésekor a fordított áfát kell alkalmazni.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat: A gabonafélék termelői ára származási hely^{a)} szerint

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2012. 19. hét	2012.18. hét	2012. 19. hét / 2012. 18. hét százalék
Étkezési búza	tonna	-	-	-	615	1 963	3 361
	HUF/tonna	-	-	-	56 497	59 263	55 826
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	-	2 348	3 854	925	7 128	21 701
	HUF/tonna	-	50 434	50 881	50 030	50 623	52 141
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-	-

^{a)} Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

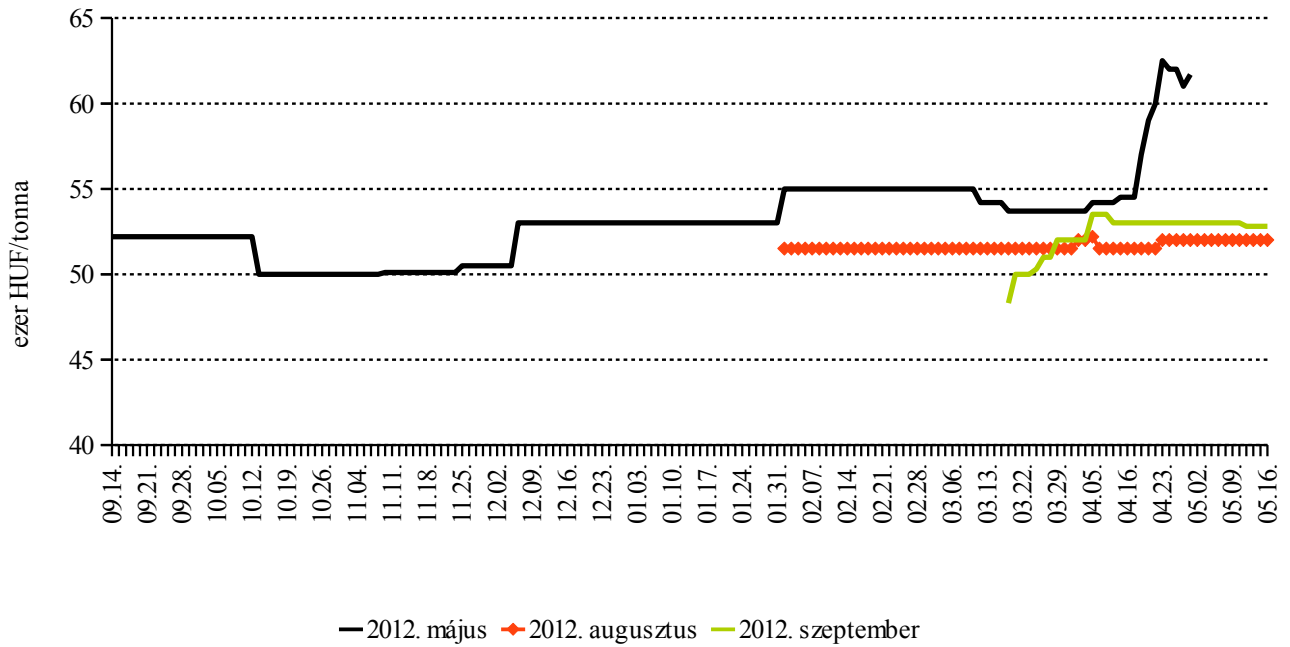
2. táblázat: A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2011. 19. hét	2012. 19. hét	2012.18. hét	2012. 19. hét / 2011. 19. hét százalék	2012. 19. hét / 2012. 18. hét százalék
Étkezési búza	tonna	1 821	1 963	3 361	108	58
	HUF/tonna	68 476	59 263	55 826	87	106
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	6 064	7 128	21 701	118	33
	HUF/tonna	57 961	50 623	52 141	87	97
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

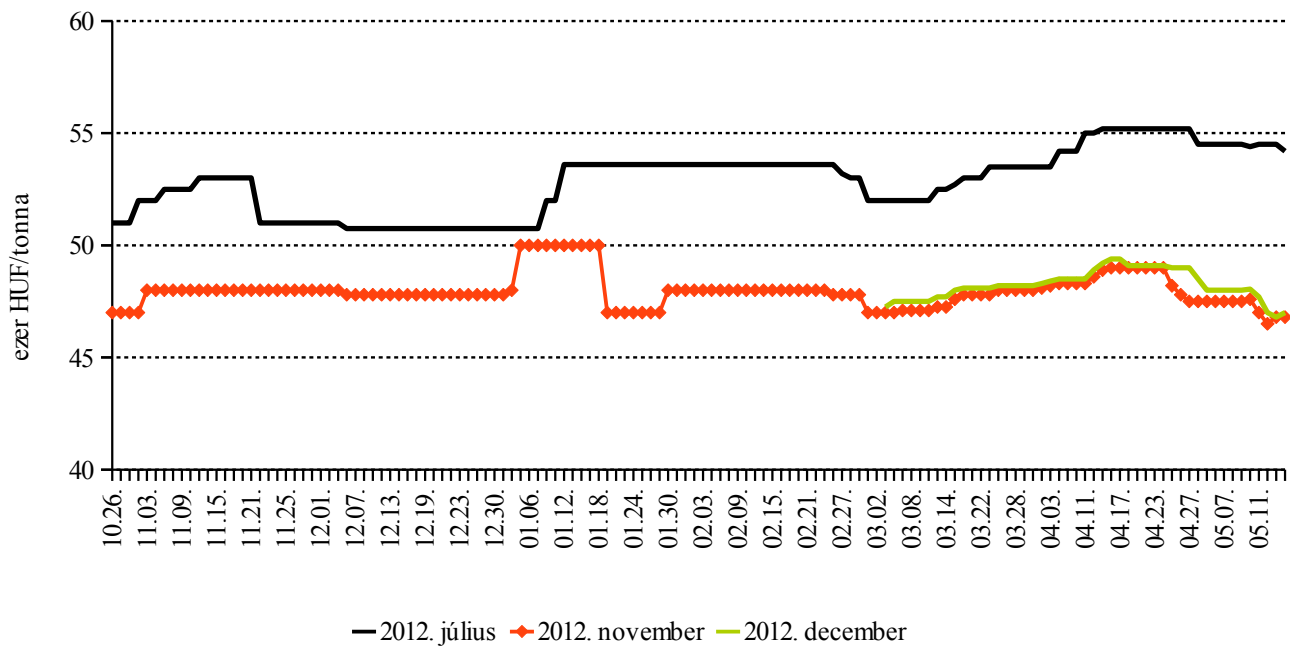
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

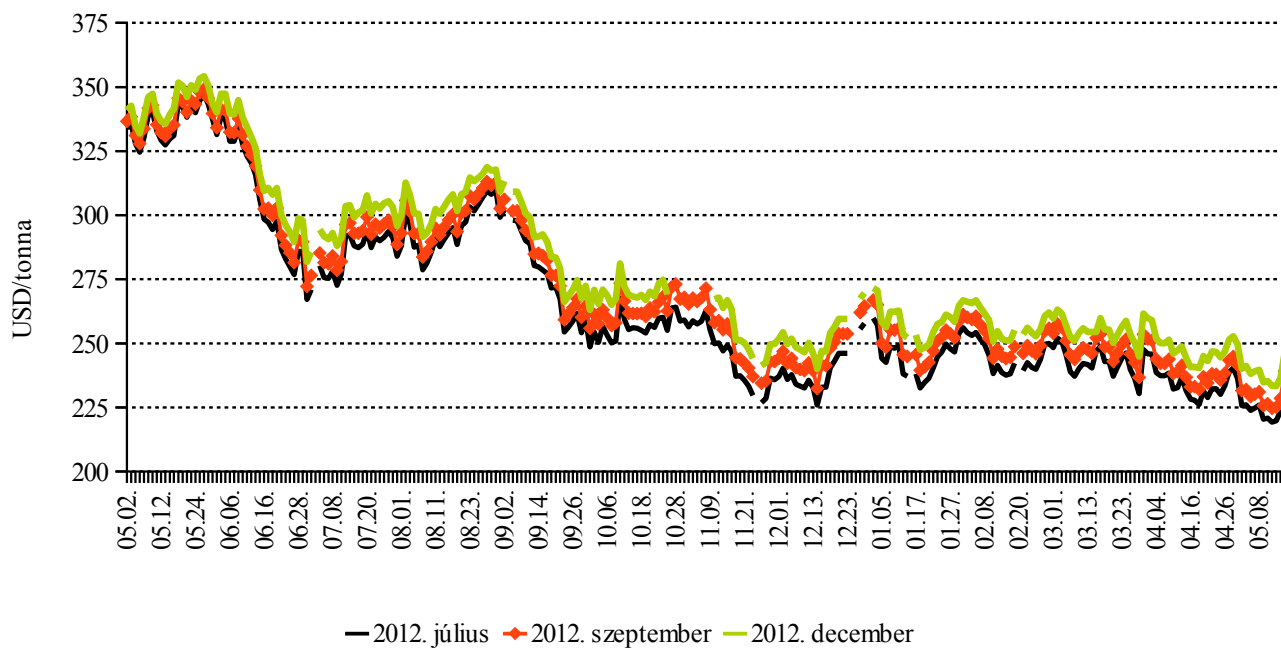
Forrás: BÉT

2. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

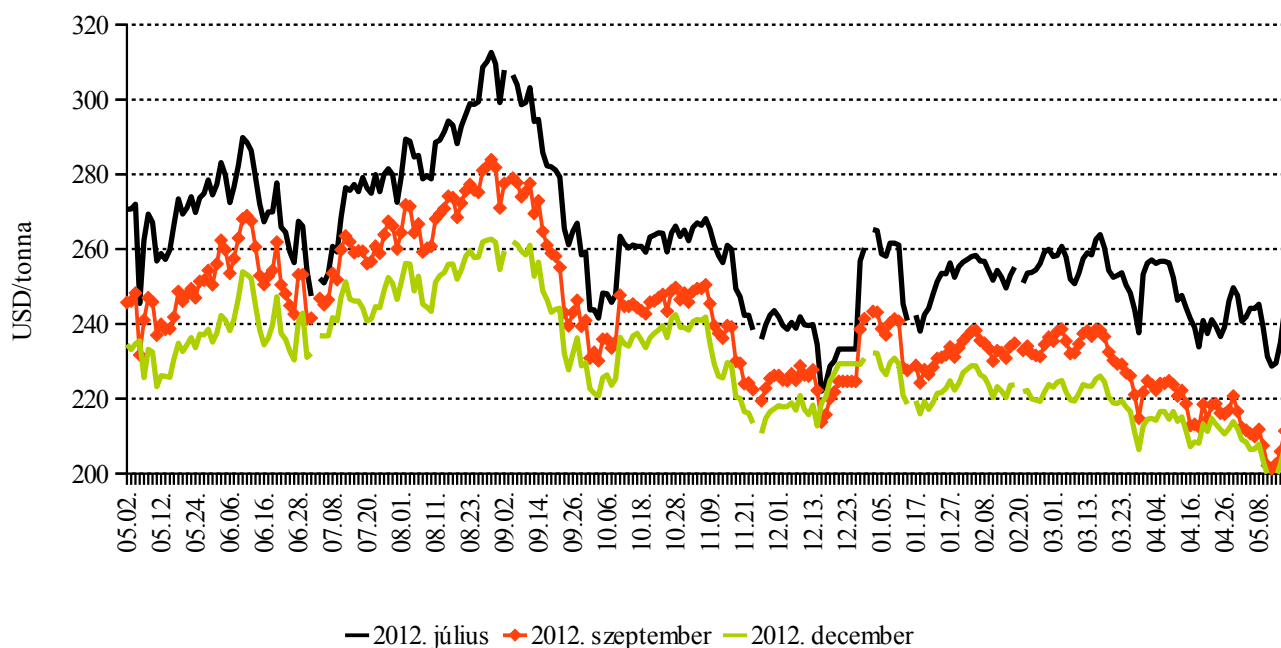
Forrás: BÉT

3. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

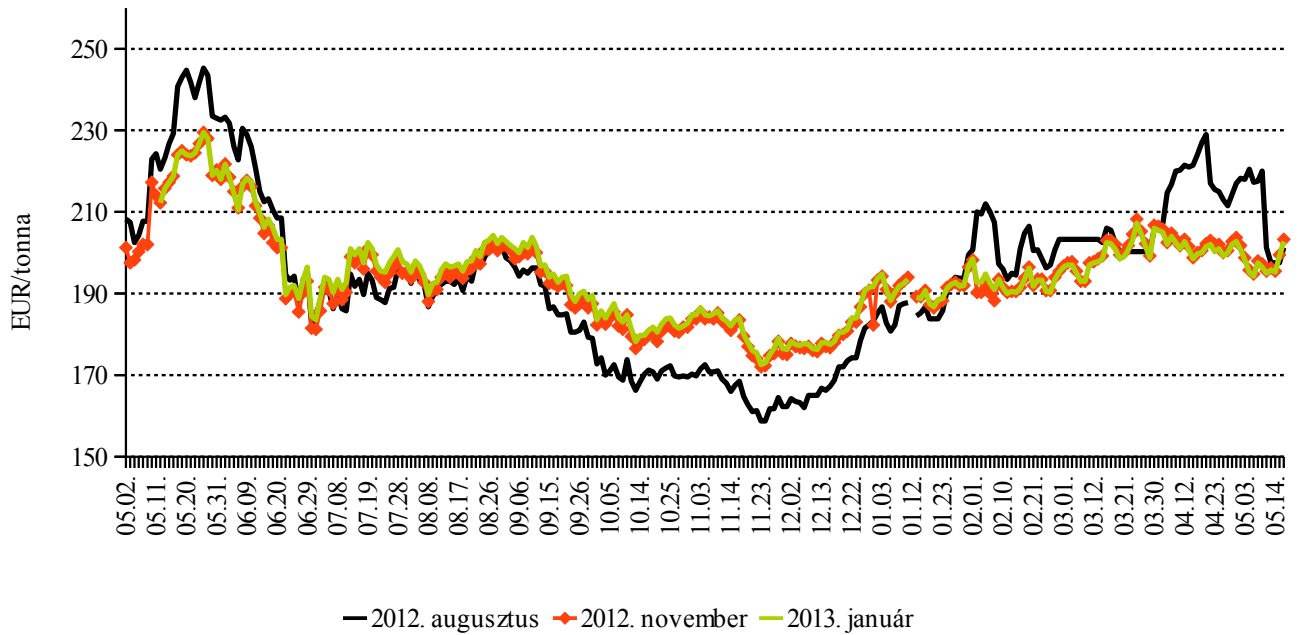
4. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

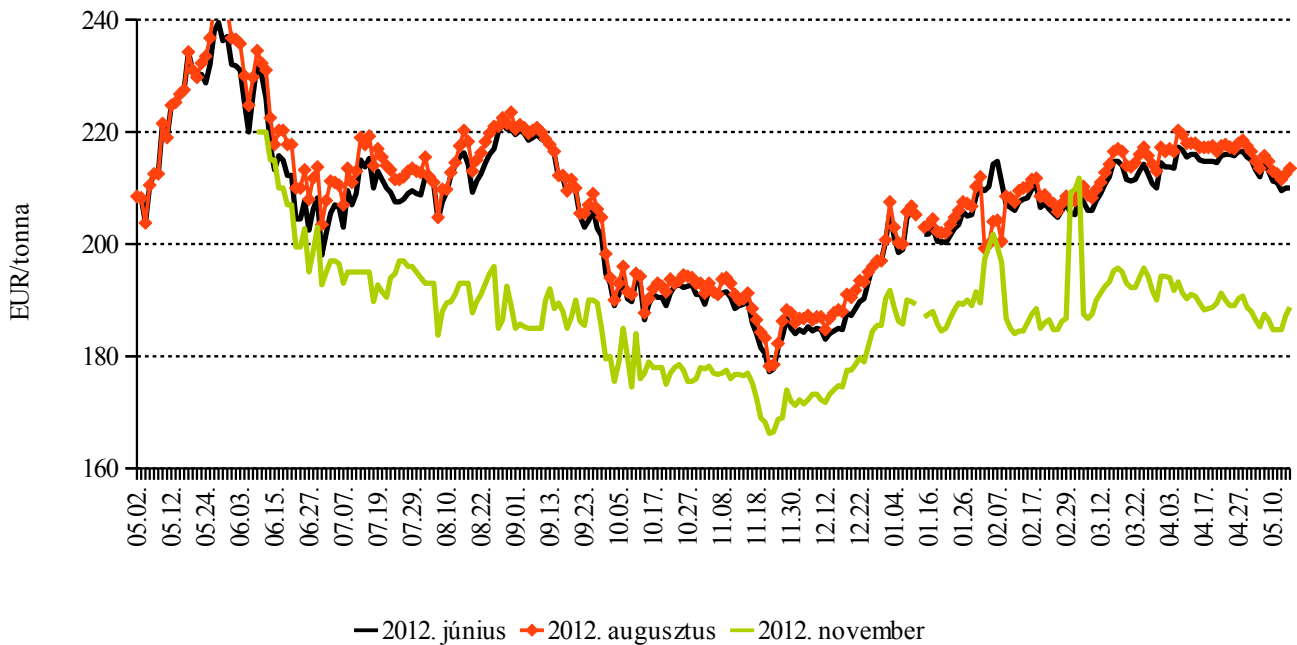

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozó értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2011. 19. hét	2012. 18. hét	2012.19. hét	2012. 19. hét / 2011. 19. hét százalék	2012. 19. hét / 2012. 18. hét százalék
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	604	340	916	152	269
	HUF/kg	102	80	79	78	99
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1 043	623	1 412	135	226
	HUF/kg	104	81	81	78	101
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	476	348	591	124	170
	HUF/kg	112	90	88	78	98
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/kg	-	-	-	-	-
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	28	18	39	140	220
	HUF/kg	112	86	86	77	100
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	15	9	58	390	621
	HUF/kg	123	102	94	77	92
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	422	329	650	154	198
	HUF/kg	99	77	77	78	99
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	547	292	573	105	197
	HUF/kg	103	80	78	76	99
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	190	75	248	131	332
	HUF/kg	104	85	84	81	99
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	43	22	68	158	301
	HUF/kg	111	90	87	79	97
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	25	23	46	184	202
	HUF/kg	122	100	99	81	98

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat: A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	2012. március	2012. április	2012. május
Finomliszt BL 55	204	207	208
Fehér kenyér	267	268	270
Félbarna kenyér	265	263	263
Étkezési búzadara AD	214	214	215

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2012. május 16.)

5. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2012. augusztus	201,25	59 532	2012. július	234,62	54 608
2012. november	203,25	60 123	2012. szeptember	239,25	55 685
2013. január	202,75	59 975	2012. december	246,53	57 380
2013. március	202,25	59 828	2013. március	252,18	58 695
2013. május	203,00	60 049	2013. május	255,56	59 482
2013. november	199,75	59 088	2013. július	256,59	59 721

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

6. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2012. június	210,00	62 120	2012. július	244,09	56 812
2012. augusztus	213,50	63 155	2012. szeptember	211,42	49 208
2012. november	188,75	55 834	2012. december	207,16	48 216
2013. január	190,50	56 352	2013. március	211,50	49 227
2013. március	192,00	56 796	2013. május	214,57	49 941
2013. június	195,50	57 831	2013. július	217,40	50 600

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

7. táblázat: **Repce**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2012. augusztus	458,25	135 555
2012. november	453,75	134 224
2013. február	448,75	132 745
2013. május	444,00	131 340
2013. augusztus	423,50	125 276
2013. november	415,00	122 761

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

Az *USDA* májusi előrejelzésében a napraforgómag globális termőterületét 26,2 millió hektárra becsülte a 2012/2013. gazdasági évre, ami 500 ezer hektárral nagyobb, mint az előző szezonban. Argentínában 200 ezer hektárral több, vagyis 2 millió hektár, az Európai Unióban 100 ezer hektárral nagyobb, azaz 4,35 millió, Oroszországban pedig 200 ezer hektárral kevesebb, vagyis 7 millió hektár területen vethetnek napraforgót. Az *UkrAgroConsult* május 11-ei jelentése szerint Ukrajnában a tervezett 4,1 millió hektár vetésterület (1,7 millió hektárral kevesebb, mint egy éve) 89 százalékan, azaz 3,6 millió hektáron végeztek a vetési munkálatokkal.

Az elemzők a világ napraforgótermését 38,9 millió tonnára jelezték a 2012/2013. gazdasági évre, amely 200 ezer tonnával lehet kevesebb, mint az előző szezon eredménye. Oroszországban a múlt évi rekordkibocsátást követően 1,1 millió tonnás csökkenésre lehet számítani, így 8,5 millió tonna magot takaríthatnak be. Ukrajnában változatlanul 9,5 millió, az EU-ban 8,1 millió tonna napraforgóterméssel számolnak, míg Argentínában a tavalyinál 600 ezer tonnával több, vagyis 4 millió tonna mag kerülhet a raktárakba. A globális napraforgó-export 5 százalékkal 2 millió tonnára bővülhet, a felhasználás közel 1 millió tonnás emelkedéssel 39,2 millió tonnát érhet el a következő évi szezonban, így a napraforgó globális zárókészlete 300 ezer tonnával 2,3 millió tonnára csökkenhet.

Magyarországon a *megyei Kormányhivatalok Földművelésügyi Igazgatóságainak* május 14-i adatai szerint a gazdák végeztek a napraforgó vetésével, így a betakarítható terület nagysága 612 ezer hektár körül valószínűsíthető.

Az *USDA* szakértői szerint a világ repcemagtermőterülete az előző évihez képest számottevően nem változik, 33,2 millió hektár körül lehet a 2012/2013. gazdasági évben. A főbb piaci szereplők közül növekedésre számítanak Kanadában (+500 ezer hektárral 8 millió hektárra), Indiában (+300 ezer hektárral 7 millió hektárra) és Ausztráliában (+200 ezer hektárral 2 millió hektárra), csökkenést valószínűsítene az EU-ban (-640 ezer hektárral 6 millió hektárra), valamint Kínában (-100 ezer hektárral 7 millió hektárra).

Az *Oil World* legfrissebb, májusi előrejelzésében a repcemag globális termését 61,2 millió tonnára prognosztizálta a 2012/2013. gazdasági évre, ami 1,7 millió

tonnával több, mint az előző szezonban. Kanadában 15,7 millió tonna (+1,2 millió tonna), Indiában 6,8 millió tonna (+1 millió tonna), Ausztráliában 3,5 millió tonna (+400 ezer tonna) terméssel kalkulálnak.

Ezzel szemben az Európai Unió repcemag-kibocsátását 18,1 millió tonnára becsülték, ami a fagykárok és az erős gombafertőzés következtében az elmúlt 6 év legalacsonyabb termésének számít, és 1 millió tonnával kevesebb, mint a 2011/2012. évi szezonban. A vártnál alacsonyabb mennyiségre számítanak Lengyelországban, Romániában, Magyarországon, Franciaországban és Németországban, míg az Egyesült Királyságban rekord közeli, 2,7 millió tonnás termést remélnek az elemzők. A feldolgozásra kerülő mag mennyisége az EU-ban 440 ezer tonnával lehet kevesebb az előző évinél, várhatóan 20,8 millió tonna repcemagot sajtolhatnak az üzemekben.

Az *IGC* becslése alapján a repcemag globális kereskedelme 9 százalékkal 11,4 millió tonnára növekedhet a 2011/2012. gazdasági évben, ami főként Kína 60 százalékos importnövekedésének köszönhető. A kedvezőtlen belföldi terméseredmények miatt az EU két egymást követő évben a világ legnagyobb repcemag felvásárlója lehet: a 3,2 millió tonna repceimport 500 ezer tonnával haladhatja meg a múlt évi mennyiséget.

A szójabab globális termését 274,3 millió tonnára becsülik a 2012/2013. évi szezonra vonatkozóan, 15 százalékkal nagyobbra az előző gazdasági évihez képest. Az USA-ban 5 százalékkal több, azaz 87 millió tonna szójabab betakarítására számítanak. Argentína kibocsátását a kedvező árak és a vetésterület növekedése miatt 12,5 millió tonnával többre, azaz 55 millió tonnára jelezték, míg Brazília termelését 13 millióval magasabbra, 78 millió tonnára prognosztizálták. A szójabab globális felhasználása a 2011/2012. gazdasági évihez képest 11 millióval több, vagyis 265 millió tonna lehet, a zárókészlet pedig 4,8 millióval, 58 millió tonnára növekedhet az következő gazdasági évben.

A szójabab világpiaci ára az elmúlt hetekben a búza és a kukorica jegyzéséhez hasonlóan viselkedett, azaz a görögországi politikai válság hatására május elejétől – kisebb megszakításokkal – folyamatosan csökkent, egészen május 14-ig. A jelzett időszakban a szójabab front havi jegyzése 550 USD/tonnáról 511 USD/tonnára zuhant. A május 11. és 14.-i tőzsdénapi jelentették a mélypontot, ahol a befektetők viselkedését a kockázat-

kerülés és a vételi pozíciókból történő tőkefelszabadítás jellemezte. Ezt az árzuhanást az *Oil World* szakértői elhamarkodott és csak technikai tényezőkön alapuló változásnak értékelték, véleményük szerint a szójaárak közepe, illetve hosszú távon csak korlátozott mértékben csökkenhetnek. Május 15-16-án a termény jegyzései emelkedtek, elsősorban a kedvezőtlen, száraz időjárásról szóló hírek miatt, majd május 18-tól egy újabb fordulattal csökkenni kezdtek, így május 22-én 508 euró/tonna áron lehetett a szójababbal kereskedni.

Az *Oil World* előrejelzésének hatására áprilisban a repceárak régóta nem látott szintre emelkedtek a párizsi

(*MATIF*) és a Budapesti (BÉT) tőzsdéken egyaránt. A párizsi terménypiacon a repce front havi ára áprilisban tonnánként 480-490 euró között mozgott, míg Budapesten 133-142 ezer forint között. Májusban lefelé mozdult el a repce jegyzése, de továbbra is 460-480 euró/tonna körül ingadozik. A *Rabobank* előrejelzése szerint a kiszámíthatatlan időjárás egyelőre bizonytalanná teszi a termést Kanadában és Ausztráliában így továbbra is szűkös kínálatra, és magas árakra kell számítani a piacon.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése

7. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

8. ábra: A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

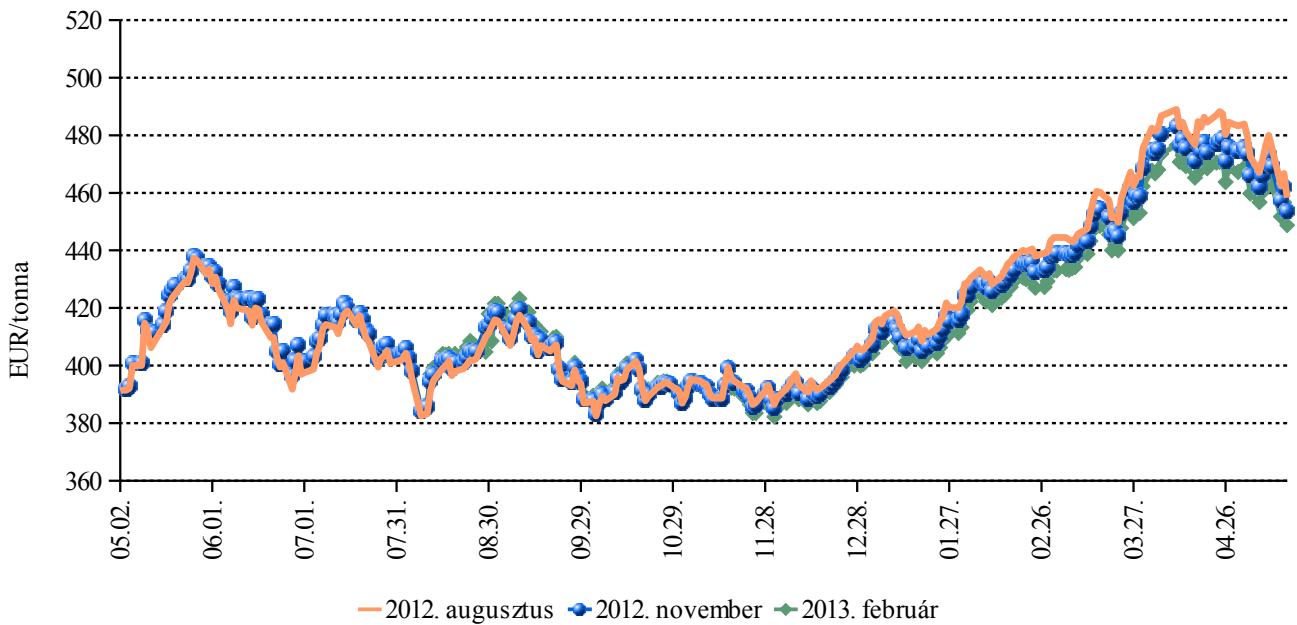
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

9. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

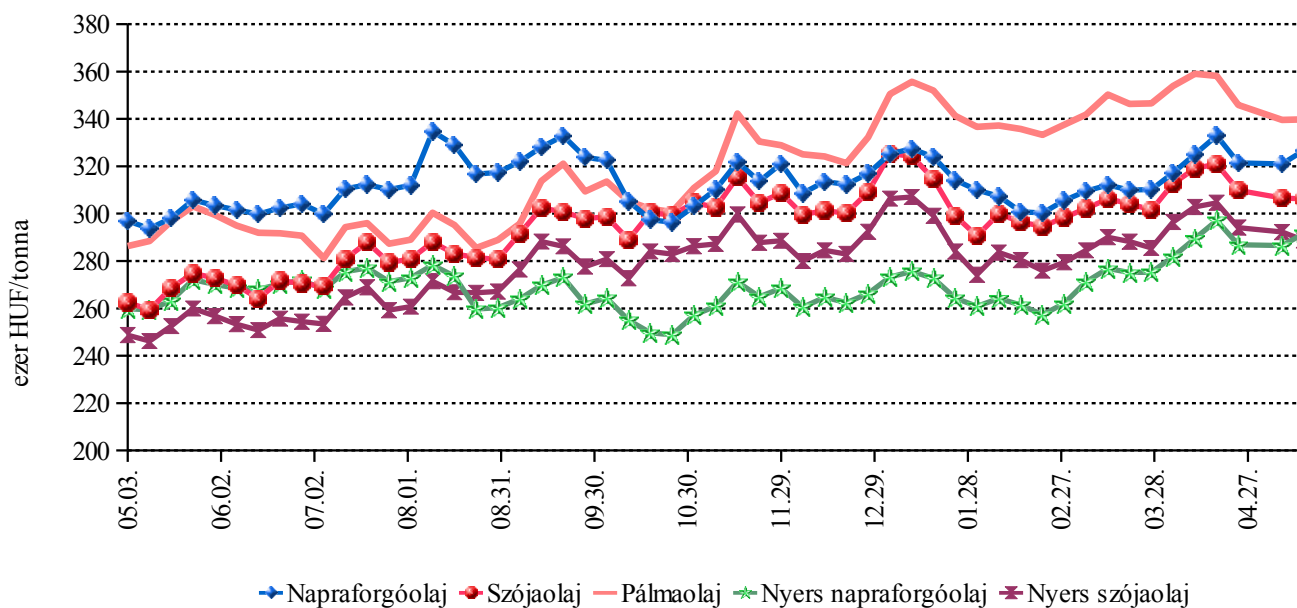
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

10. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

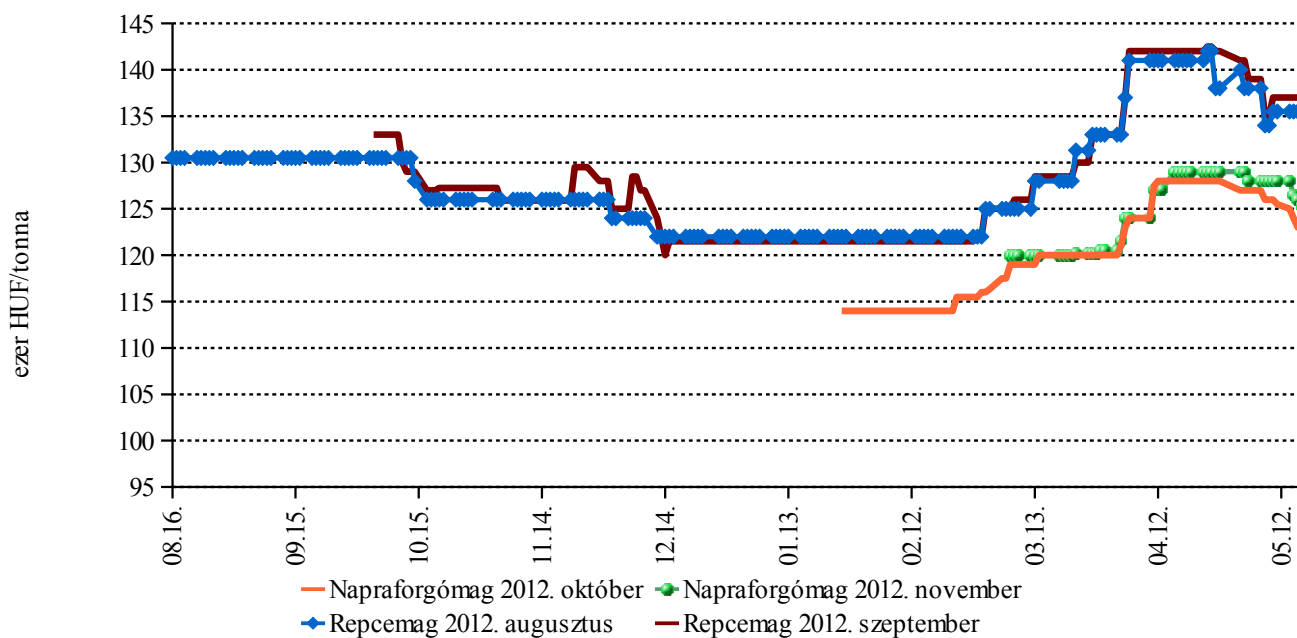
Forrás: MATIF

11. ábra: A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

12. ábra: A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

8. táblázat: A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2011. április	2012. március	2012. április	2012. április / 2011. április százalék	2012. április / 2012. március százalék
Ipari napraforgómag	tonna	20 822	29 804	36 894	177	124
	HUF/tonna	125 759	118 759	119 798	95	101
Repcemag	tonna	15 110	11 053	10 783	71	98
	HUF/tonna	107 871	132 707	141 114	131	106
Nyers napraforgóolaj	tonna	193	1 109	1 767	917	159
	HUF/tonna	278 663	291 248	297 629	107	102
Napraforgódara	tonna	-	17 043	14 568	-	85
	HUF/tonna	-	40 205	41 196	-	102
Nyers repceolaj	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-
Repcedara	tonna	-	4 080	5 687	-	139
	HUF/tonna	-	53 898	53 628	-	100

Forrás: AKI PÁIR

9. táblázat: A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	EU	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
		Ártípus			
		FOB	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2012-05-01	-	-	-	-
	2012-05-08	-	286 502	-	-
	2012-05-15	-	291 619	-	-
Repcelaj	2012-05-01	-	-	-	-
	2012-05-08	-	-	-	-
	2012-05-15	-	-	-	-
Szójaolaj	2012-05-01	-	-	259 336	-
	2012-05-08	-	292 246	259 215	-
	2012-05-15	-	288 696	258 207	-

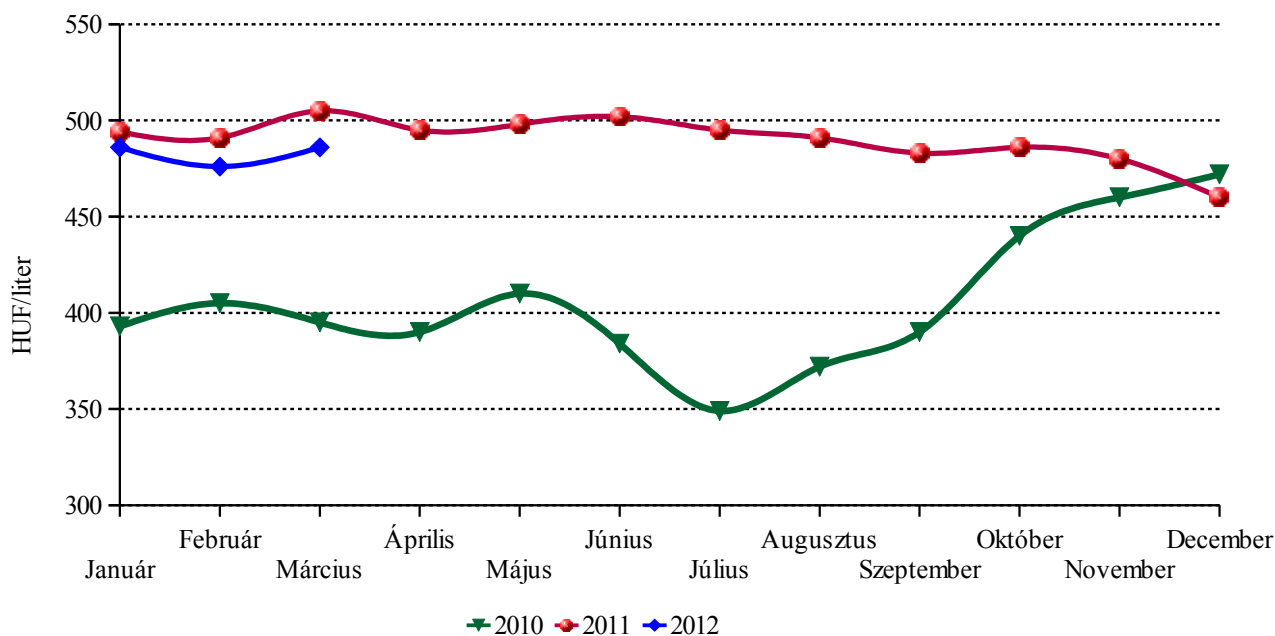
Forrás: AKI PÁIR, BLPW, Oil World

10. táblázat: Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Termék	Időpont	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus			
		Heti tőzsdei átlagár	Hamburg CIF	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár
Napraforgómag	2012-05-01	-	-	-	125 509
	2012-05-08	-	-	173 768	122 925
	2012-05-15	-	-	176 872	-
Napraforgódara	2012-05-01	-	-	66 874	42 218
	2012-05-08	-	-	-	-
	2012-05-15	-	-	65 048	-
Repcemag	2012-05-01	-	-	-	145 590
	2012-05-08	135 424	-	-	-
	2012-05-15	136 454	-	-	-
Repcedara	2012-05-01	-	-	72 627	57 971
	2012-05-08	-	-	-	-
	2012-05-15	-	-	73 818	-

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

13. ábra: A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

Az elmúlt két évhez hasonlóan az Európai Unió biodízel-termelésében újra csökkenés várható 2012-ben. A Közösség kibocsátása 2010-ben még 8623 ezer tonna, 2011-ben 6 százalékkal kevesebb, 8112 ezer tonna volt. Az *F.O. Licht* szakértői az EU-27 tagállamaira vonatkozóan a korábbi előrejelzéseket lefelé korrigálták, jelenleg már az előző évihez képest 4 százalékos (2012: 7852 ezer tonna) csökkenést prognosztizálnak.

Az elmúlt években az európai biodízel-előállítás legfontosabb alapanyagát képező repce terméseredményei gyengék voltak (2010: 20 325 ezer tonna; 2011: 18 954 ezer tonna). A vetést követően, 2011 őszén kedvezőtlen volt az időjárás, ezért a 2012. évi betakarításra vonatkozó várakozások sem biztatóak. A *Coceral* becslése szerint a Közösségben 19 223 ezer tonna repcemagot takaríthatnak be az idén. Ukrajnában - ahonnan az EU nagy mennyiségben importál - szintén szárazság volt az el-

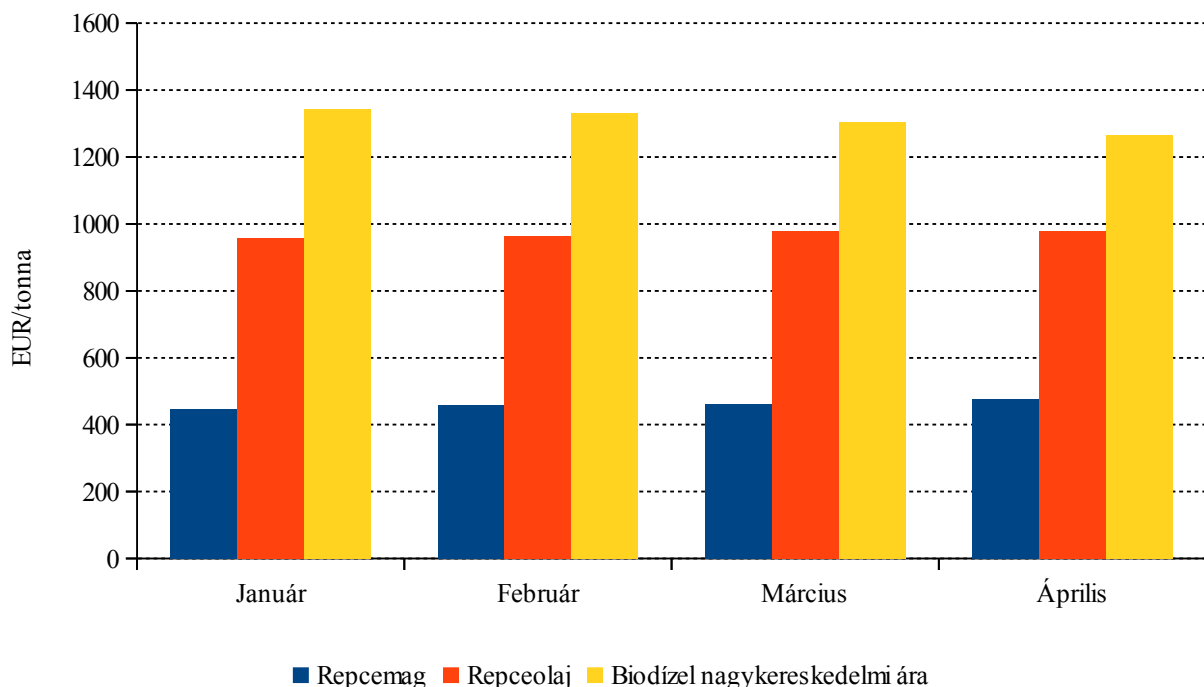
múlt év őszén, majd a téli hideg okozott fagykárokat a vetésben.

Az elmúlt évben és várhatóan idén is a szűkös alapanyag-ellátás nehezíti a biodízel-termelést.

Ez év márciusában, Németországban, az EU legnagyobb biodízel-előállító országában, a repcére vonatkozó bizonytalan előrejelzések miatt, a kereskedelmi forgalomba került repcemag mennyisége csökkent. A repcemag ára januártól áprilisig 7 százalékkal, a repceolajé mindössze 3 százalékkal emelkedett, miközben a biodízelé 3 százalékkal csökkent.

A termelők már a 2012. évi repcetermesre is magas áron kötik a szerződéseket. A drágán és szűkösen rendelkezésre álló alapanyag rontja az olajmalmok jövedelmezőségét. Az észterező üzemek kereslete csökkent a repceolaj iránt, mivel a bekeverő üzemek rendelései csökkentek.

14. ábra: A repcemag, a repceolaj és a biodízel árának alakulása Németországban

Megjegyzés: A biodízel nagykereskedelmi értékesítési ára a 18,4 cent/liter energiaadót tartalmazza, de az ÁFA-t, szállítási költséget nem.

Forrás: UFOP

Az Európai Unióban az alapanyag és a biodízel magas ára utat nyit a harmadik országokból érkező termékeknek, ami tovább nehezíti a biodízelüzemek helyzetét. A nagy dél-amerikai szójatermelő országokban sem takarítottak be ebben az évben jó termést, így az import biodízel ára is magas, de elmarad az európai repce alapú biodízeltől. Ez év május elején az import szójaolaj metil-észter ára a Rotterdamban 1 227 USA dollár/tonna (933,25 euró/tonna), a pálmaolaj metil-észter 1 189 USA dollár/tonna (904,3 euró/tonna) volt.

Argentínából 2012 januárjában összesen 133 155 tonna (2011. január: 125 226 tonna), Indonéziából 52 200 tonna (2011. január: 35 914 tonna) biodízel érkezett az európai kikötőkbe. Az argentin termelők kihasználva a *DET (Differential Export Tax)* előnyeit, a szójaolajat feldolgozva túlnyomórészt az Európai Unióban biodízelnként értékesítik. Spanyolországban és Olaszországban az üzemek már az elmúlt évben sem tudták felvenni a versenyt az argentinai és az indonéziai termékekkel. Olaszországban ugyan ratifikálták már a *RED (Renewable Energy Directive)* előírásait a 2012. év elején, de már számos argentin feldolgozó is kérte a tanúsítványt, ezért az import csökkenése nem várható. A spanyol kormány ez év áprilisában hozott intézkedése szerint csak az európai üzemekben előállított biodízelt ismerik el a kvótaszámolás alapjául. Argentína ez ellen tiltakozik, az intézkedés sikeressége bizonytalan.

Egyre több tanúsítvánnyal rendelkező biodízelt szállító teherhajó jelenik meg a nyugat-európai kikötőkben is. Az indonéziai import jelentős növekedésére éves szinten nem számítanak, mivel a pálmaolaj alapú biodízel használhatósága nyárra korlátozódik. Másrészt a bekeverő üzemek repceolaj metil-észter rendeléseire az első negyedévben a magas európai ásványolaj árak és az Unió gazdasági nehézségei is hatással voltak. A Közöség ásványolaj-felhasználása a 2011 negyedik negyedéves 14,1 millió barrel/nap-ról ez év első negyedévére 13,7 millió barrel/napra csökkent. Ez azt eredményezte, hogy a bekeverő üzemeknek is kevesebb biodízelt kellett beszerezniük. Az IPE Brent ásványolaj ára a londoni árutőzsdén 118 dollár/barrel volt május elején. A nemzetközi energiaügynökség (*IEA*) szakértői az ár további emelkedésével nem számolnak, sőt átmenetileg mérséklődhetnek is az árak, mivel a globális készletek magasak (2011. 4. negyedév: 89,4 millió barrel/nap; 2012. 1. negyedév 90,6 millió barrel/nap). Ugyanakkor az Európai Unióra vonatkozólag a kereslet növekedését csak a harmadik negyedévre prognosztizálják (14,4 millió barrel/nap).

Az EU-ban az E10-es termék felhasználása folyamatosan nő, ami a tagállamokat hozzásegíti a biohajtó-

anyag kvóta teljesítéséhez, csökkentve a biodízel iránti keresletet.

A beáramló nagy mennyiségű, az európainál olcsóbb import termék és a gyenge kereslet nyomást gyakorolnak a biodízel árára, ez okozta ez év első négy hónapjában az ár 3 százalékos csökkenését.

A környezeti tanúsítvány nyújtotta támogatásokat is csak nehezen tudják igénybe venni a vertikumban, mivel az üvegházhatású gázkibocsátás megtakarítása a késztermékben (bioetanol, biodízel) kerül elszámolásra. Németországban a környezeti tanúsítvány bevezetése egyrészt segítséget jelentett a biodízelüzemeknek, másrészt gátolta az olcsó alapanyag beáramlását az elmúlt évben.

Az Európai Unióban nagyon sok észterező kapacitás kihasználatlanul maradt. Németországban, 2011-ben a rendelkezésre álló kapacitások 58 százalékban, Spanyolországban 17 százalékban kerültek kihasználásra, és várhatóan ebben az évben sem lesz ebben változás. Spanyolországban, a Bilbaóban működő biodízelüzem (*Biocombustibles de Zierbana*) ez év áprilisában likviditási gondokat jelentett be.

Miközben az első generációs üzemek jövedelmezősége és kihasználtsága gyenge, az Európai Unióban folyamatosan épülnek a *HVO (hydrogenated or treated vegoil = hidrogénnel kezelt növényolaj)* technológiát alkalmazó üzemek. Az eljárást a *Neste Oil* fejlesztette ki. Az első üzem 170 ezer tonnás kapacitással 2007-ben a finnországi *Porvoban* épült meg, amit két évvel később bővítettek. Finnországnak sohasem volt jelentős növényolaj észterező kapacitása. Az ország a *Neste oil HVO* kapacitásainak teljes kihasználása nélkül is eléri az előírt kötelező bekeverési arányt. A cég már Rotterdamban és Szingapúrban is rendelkezik egy-egy 800 ezer tonnás kapacitású üzemmel.

A *HVO* technológiára alapozott üzemek Portugáliában, Svédországban, Németországban, Spanyolországban és Hollandiában is működnek, illetve épülnek.

Spanyolország a *HVO* technológia alkalmazásával próbálja a biodízel-előállítást helyreállítani. A *CEPSA* cég (*Compania Espanola de Petroleos*), miközben az első generációs üzemek likviditási gondokkal küzdenek, ebben az évben beindítja a 100 millió liter kapacitású üzemét. A spanyol Nemzeti Energia Bizottság közlése szerint 2011-ben Spanyolország 25 076 tonna *HVO* terméket állított elő, és a termelés várhatóan tovább nő az idén. Ugyanakkor az első generációs termelés 2012-ben várhatóan 648 528 tonna lesz, ami elmarad az elmúlt két év termelésétől (2010: 841 000 tonna; 2011: 727 000 tonna).

Európa vezető biodízel-előállító országában, Németországban is növelik a *HVO* technológiával működő üzemek számát, miközben az észterezéssel előállított biodízel kibocsátása csökkenhet.

A *HVO* üzemek a repceolaj mellett más növényolaj feldolgozásra is alkalmasak, sőt a hulladék olajat és zsiradékot is kezelni tudják (vágóhídi melléktermék és használt sütőolaj). Azonban ezek az üzemek is az EU szabványban előírt repceolaj alapú termelést részesítik előnyben, ezért az első generációs biodízelüzemekkel versenyeznek az alapanyagpiacon. A késztermékpiacon pedig az első generációs üzemekből kibocsátott biodízel hátrányára növelik piaci részarányukat.

Az előzetes becslések szerint az Európai Unió *HVO* technológiával előállított biodízel-kibocsátása 2012-ben

1,1 millió tonna, 2015-ben 2,3 millió tonna lesz, ami az EU-27 teljes dízel igényének 1 százaléka.

A magas alapanyagárak, a gyenge kereslet és a harmadik országokból alacsony áron érkező biodízel összességében az EU belső termelésének csökkenését eredményezik. Az első generációs üzemek által előállított biodízel részaránya - a *HVO* technológiával működő üzemek előretörése miatt - kisebb lesz.

A következő negyedévben az európai biodízel árát ugyan a magas alapanyagárak felfelé mozdítanák el, de az import ármérséklő hatása továbbra is érvényesül majd.

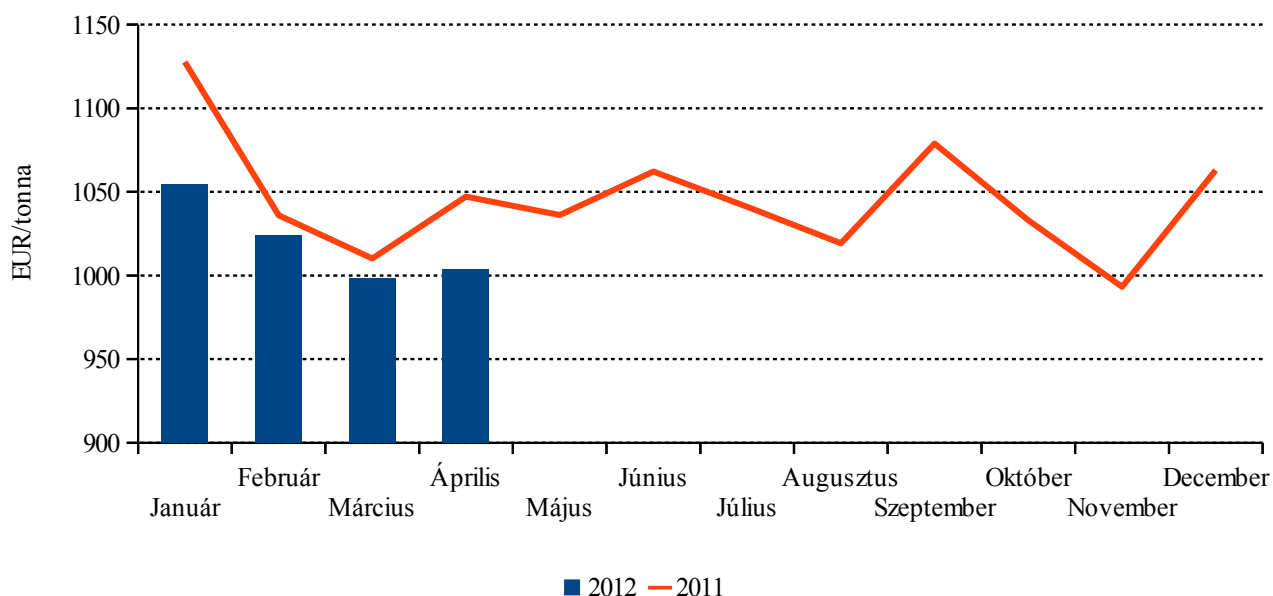
Agrárpolitikai Hírek

- Az Európai Bizottság elismerte „az *Ensus* megújulóenergia-irányelv szerinti bioetanol-előállítás” elnevezésű *Ensus* önkéntes rendszer 2009/28/EK irányelvben foglalt fenntarthatósági kritériumoknak történő megfelelését.
- Biobrikett üzemet avattak Simontornyán. Az üzem 70 millió forint beruházással, 70 százalékos EU támo-

gatással épült. Szalmából, kukoricaszárból, fanyesedékből magyar technológiával állítanak elő biobrikettet.

- Hét tagállam bevezette a *RED* alkalmazását (*Renewable Energy Directive*). Ausztria, Dánia, Franciaország, Németország, Olaszország, Nagy-Britannia és Hollandia nemzeti intézkedési azonban eltérőek. A használt háztartási olaj és a vágóhídi hulladék zsiradék kétszeres elszámolásának lehetőségét nem minden országban engedélyezik.

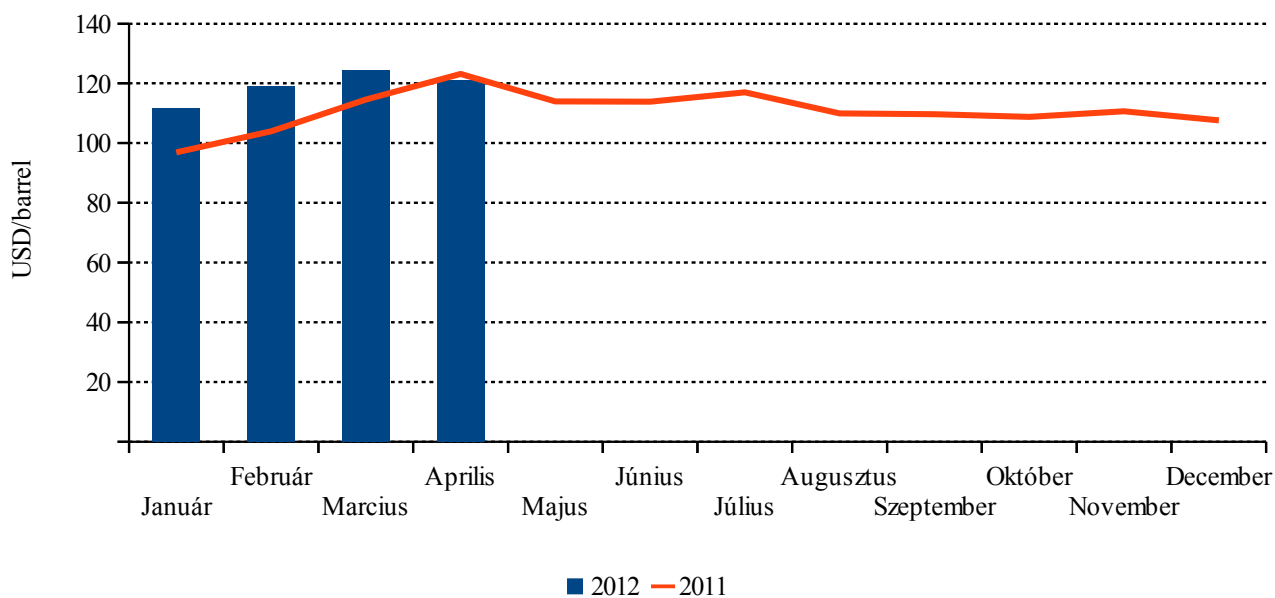
15. ábra: A repceolaj-metilészter ára

Megjegyzés: A nyugat-európai kikötőkben FOB (Free on board), az EN 14214-es szabványnak megfelelő, dermedéspont -10-12 °C.

Forrás: Kingsman

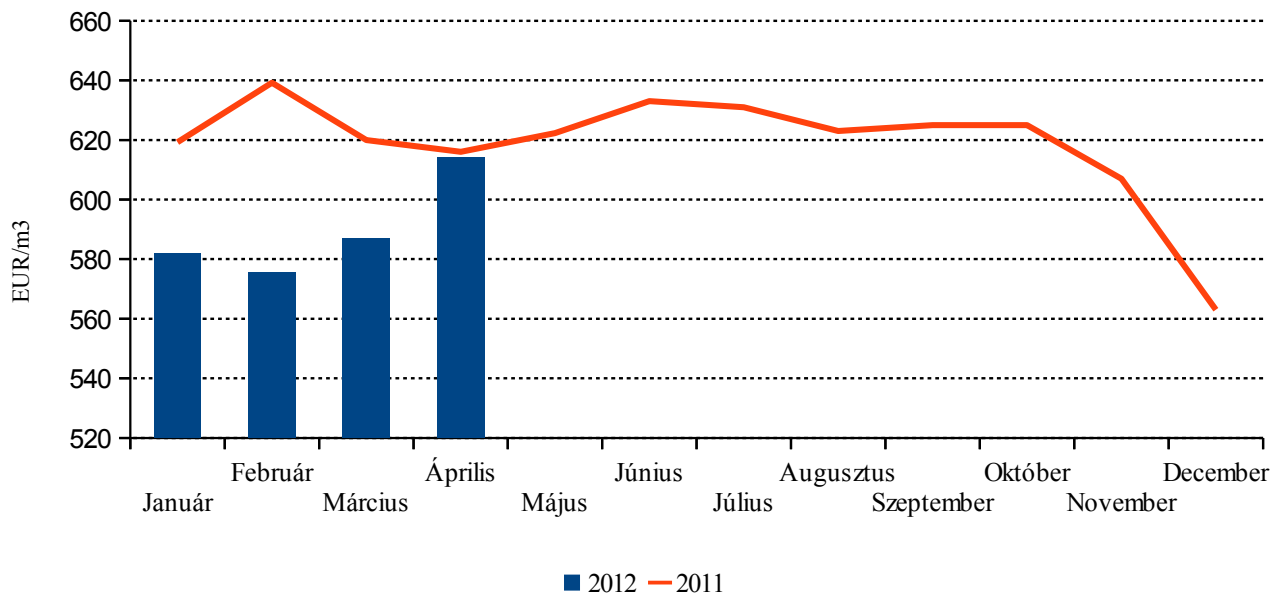
16. ábra: Az ásványolaj ára

Megjegyzés: IPE Brent ásványolaj jegyzése a londoni árutőzsdén.

Forrás: HGCA

17. ábra: A bioetanol ára

Megjegyzés: 92-96% alkoholtartalom, nyugat-európai kikötők FOB T2.

Forrás: F.O. Licht

